

Beste,

Lees ook de vorige edities van de Hertoghe Actueel op de [website](#).
Daar kan U kan de Hertoghe Actueel ook lezen in andere talen.

Heeft u zelf een interessant weetje, wil u een beetje promotie maken voor een buurtactiviteit of heeft u een zoekertje of een aanbod? Wil u zelf een artikel schrijven voor onze krant?

Laat het ons dan zeker weten. Deadline voor uw inbreng - 10 januari (voor de krant van 21 januari - 21 maart) - 10 maart (voor de krant van 21 maart - 21 mei) - 10 mei (voor de krant van 21 mei - 21 juli) - 10 juli (voor de krant van 21 juli - 21 september) - 10 november (voor de krant van 21 november - 21 januari).

de redactie,
Nelly, Alex, Inge

Intro

Jan Van Rijswijklaan nr. 61,
een zee van licht en hoop

De feestdagen zijn voorbij. De straten in het Leikwartier waren weer prachtig verlicht door de kerstbomenactie van Kurt van de Bloeiende Boomgaard. In de Jan Van Rijswijklaan werd veel goedge maakt door de enkelen die bomen kochten en het niet bij één boom hielden.

Wat kunt u lezen in de januari editie van het nieuwe jaar.

Naast de gebruikelijke aankondigingen van onze buurtcoach Inge Melis met o.a. nieuwe en vaste gebeurtenissen dit jaar – steeds georganiseerd door het kernteam van de Buurtkring Hertoghe - is er natuurlijk een bijdrage van stadsgids Alex Elaut. We mogen ons gelukkig prijzen dat hij in onze buurt woont. Hoe presteert hij het toch keer op keer weer om iets nieuws onder onze aandacht te brengen. Deze maand laat hij zijn licht schijnen over het werk van een architect in onze buurt. Hij stuurde mij naar de Biartstraat voor een interview. Interessante dingen kwamen daar boven water.

Hoe leidt een kwartel tot een gedicht en Nederengels.
Het Hertoghe Park levert altijd stof tot schrijven op. Daarvoor moet u helemaal naar beneden scrollen.

Wederom, veel leesplezier.

Namens Kernteam Hertoghe: Nelly Bongers

Nieuws van de buurtcoach

Beste burenen,

NOTTEBOHM
Buurtcoach Hertoghe

Van harte mijn beste wensen voor 2023.

Alweer een jaar waarin we niet zullen stilzitten en samen met u blijven bouwen aan een zorgzame buurt. Het kernteam is dit jaar een beetje gegroeid en dat is goed nieuws: meer ideeën, meer helpende handen wat resulteert in meer diversiteit in de activiteiten die we organiseren.

Wens jij ook deel te nemen aan het kernteam of gewoon eens een kijkje komen nemen?
Laat het ons zeker weten. buurtkringhertoghe@gmail.com of 0485 23 05 31

Hieronder deel ik enkele interessante activiteiten voor de komende maanden.

Ik hoop dit jaar weer veel nieuwe burenen te leren kennen.
Wil u weten wat ik als buurtcoach doe? [Klik](#) even door.
Vragen? Bel me gerust even op.

Inge Melis
Buurtcoach Hertoghe T 0485 23 05 31

NOTTEBOHM
Care

2

Tabletcafé voor senioren Vrijdag 24 februari van 10 tot 12 Nottebohm Wzc, Biartstraat 2, 2018 Antwerpen

District
Antwerpen

Kom mee swipen in het tabletcafé. Daar kan je terecht met al jouw vragen rond tablets en iPads. Senioren komen er samen om elkaar vragen te stellen over de tablet. Daarnaast helpt een ploeg ervaren begeleiders je op weg.

Hoe kan ik foto's maken met zo'n tablet? Hoe werkt de app van De Lijn? Senioren komen samen om elkaar vragen te stellen over tablets. Ben je een beginnening? Dan kan je bij ons een tablet ontlenen. We begeleiden je bij de eerste stapjes op de tablet. Heb je al wat meer ervaring en een eigen toestel? Onze begeleiders helpen je verder met al jouw vragen.

Deelnemen is gratis, maar vooraf inschrijven is verplicht. Inwoners van het district Antwerpen (postcodes 2000, 2018, 2020, 2030, 2050 en 2060) krijgen voorrang.

Inschrijven via 03 292 63 80 of district.antwerpen@antwerpen.be

<https://www.antwerpen.be/nl/overzicht/district-antwerpen-1/senioren/tabletcafe-voor-senioren>

De Markgrave, KOCA en buurthuis Unik hebben samen een project Zorgzame Buurten binnengehaald1. Naast deze trekkers zijn ook WZC Nottebohm, KDG, Beweging.net en Eerstelijnszone Antwerpen Centrum betrokken.

Samen gaan we allerlei initiatieven uitrollen in de buurt om formele en informele zorg in verbinding te brengen en om het ontmoeten en het kleine helpen tussen buurtbewoners optimaal te stimuleren en te ondersteunen. Eén van die initiatieven is het coachen van mantelzorgers en kwetsbare ouderen in deze buurt. Hieronder een uitnodiging voor de volgende infomomenten.

**Zorgzame
Buurten**

Zorgzame Buurt: Info voor mantelzorgers 10 en 27 februari

In de Brederode- en Markgravebuurt wonen heel veel mensen met kleine en grote noden. Gelukkig wonen er eveneens mensen met een groot hart en zorgen ze voor familie, buren en vrienden. In het kader van 'Zorgzame buurten' slaan Buurthuis Unik en de opleiding Verpleegkunde van Karel de Grote Hogeschool de handen in elkaar en geven ze twee infosessies voor **mantelzorgers**. Een eerste infomoment gaat over de mogelijke zorgpremies die je kunt aanvragen wanneer zorgkosten te hoog worden of wanneer je je job een tijdje on hold zet om voor iemand te zorgen, maar ook over diensten die de zorg kunnen ontlasten. Het tweede moment gaat

meer de praktische toer op en zal focussen op valpreventie en hoe je op een haalbare en veilige manier de zorgvrager kan ondersteunen bij de mobiliteit of het verplaatsen. Welke rugbesparende hulpmiddelen zijn er en hoe gebruik je ze?

Je kunt beide infosessies gratis volgen of één van beide. Voorwaarde is wel dat je je inschrijft, je krijgt dan alle info doorgestuurd.

Praktisch:

Vrijdag 10/2: over zorgpremies. 14u-16u Buurthuis Unik

Maandag 27/2: over valpreventie en verplaatsingstechnieken. 14u-16u in KDG Campus Zuid

Met vriendelijke groeten,
namens Zorgzame Buurt

Karliën Goelen

Buurtzorgwerker Markgrave- en Brederodebuurt

karlien.goelen@demarkgrave.be

T: 0489348267

Activiteit in Nottebohm ook open voor de buurt

Volgende activiteiten zijn gratis en toegankelijk voor iedereen.

- dinsdag 21 februari: **Carnaval** Concert The Music Brothers
- vrijdag 17 maart: **Lenteconcert Cord'e Fori** 14u30 in Café Biart
- zondag 19 maart: **Dag van de Zorg**

Nottebohm gooit de deuren open!

Zin in een informatieve, creatieve, muzikale of culturele namiddag?

Bezoek dan het woonzorgcentrum en dagverzorgingscentrum De Meander

13u30 tot 16u00 doorlopend Café Biart
creatieve & belevingsworkshops

13u30: presentatie "Leven in het WZC"

14u30: lezing door Alex Elaut
"125 jaar Art Nouveau architectuur in Antwerpen"
voor deze lezing is inschrijven noodzakelijk
telefonisch of via mail

15u30: presentatie: "Mantelzorg, zo doe je dat"

16u30: concert met bubbels

meer info over alle activiteiten op onze website

Nottebohm Woonzorgcentrum
Biertstraat 2
2018 Antwerpen
03 259 18 00
secretariaat@nottebohm.be
<https://www.nottebohm.be>

**Van harte welkom van
13u00 tot 18u00**

NOTTEBOHM
Care

Inge Melis

Buurtcoach Hertoghe

T 0485 23 05 31

Biertstraat 2 - 2018 Antwerpen

www.nottebohm.be | inge.melis@nottebohm.be

NOTTEBOHM
Care

Activiteiten Buurtkring Hertoghe

Enkele wijzigingen in het vaste activiteitenpatroon.

De burenborrow zal niet meer maandelijks georganiseerd worden. Dit zal afhankelijk zijn van andere activiteiten die reeds gepland zijn in dezelfde maand dus hou goed de aankondiging in de Hertoghe Actueel in de gaten.

Koffie Hertoghe blijft wel een vaste maandelijkse activiteit en ook de handwerkclub blijft elke dinsdag samenkomen.

Geleid bezoek aan de Singel

4 maart 2023 om 10U30

Wij organiseren een privé bezoek aan de Singel.

Wenst u ook eens te kijken achter de schermen van deze cultuurtempel in onze wijk?

Meld je dan snel aan via BuurtkringHertoghe@gmail.com

Lenteklaar - doe mee met je straat

Als buurtkring willen we alle straten aanmoedigen mee te doen aan lenteklaar dit jaar.

In het weekend van 25 en 26 maart kunnen Antwerpenaars deelnemen aan 'Lenteklaar', een project met de bedoeling om de straten groener en proper te maken. Het district ondersteunt geïnteresseerde bewoners met een toelage en soep voor de deelnemers. Inschrijven kan tot 12 februari.

Tijdens Lenteklaar kunnen bewoners boomvakken aanplanten of opfrissen, geveltuintjes klaarmaken voor de lente en een regenton aanvragen voor opvang van het regenwater. Ze kunnen ook een workshop organiseren, een culturele act of kinderaanimator laten komen en een drink organiseren voor de burenen.

Meer info op www.districtantwerpen.be.

Koffie Hertoghe: Laatste vrijdag van de maand om 15u Vrijdag 27 januari - 24 februari - 31 maart

Niks gezelliger in de namiddag dan even bijbabbelen bij een kop koffie of thee met lekker vers gebak. Hier komen nieuwe initiatieven tot leven of krijgen nieuwe vriendschappen vorm.

Wees welkom in de Nottebohmzaal, Nottebohm Wzc, Biartstraat 2.

Interesse om eens te proberen maar heb je moeilijkheden om hier te geraken?

Bel me even op en we zoeken samen een oplossing. 0485 23 05 31

Inschrijven is niet nodig en je mag zeker nog wat vrienden uitnodigen.

*Op de koffie
bij Hertoghe*

*Koffie, thee en gebak.
Genieten en ontmoeten.
Er zijn voor elkaar.*

Burenborrow: Vrijdag 10 maart om 19 uur

Zet het weekend in met een gezamenlijke borrow.

Ontmoet bekende burenen of maak kennis met de burenen die je nog niet kent.

Klets gezellig bij of ontdek gezamenlijke interesses.

Blijf op de hoogte van de buurtnieuwtes.

Van harte welkom in Café Biart, Nottebohm Wzc, Biartstraat 2.

Inschrijven is niet nodig en breng gerust nog wat burenen mee.

Burenborrow

*Eens, een glas wijn,
een biertje of iets fris.
Bijpraten of elkaar leren
kennen. Burenen bij elkaar.*

Handwerkclub elke dinsdag om 15 uur

Een succesvol initiatief, ontstaan tijdens een koffie Hertoghe.

Samen handwerken maar vooral ook genieten van elkaars gezelschap.

Breng je eigen handwerk mee of werk hier aan één van onze gezamenlijke projecten.

Handwerkclub

*Samen werken
Samen leren
Er zijn voor elkaar*

Je bent zeker ook welkom om ons gewoon gezelschap te houden.
Elke dinsdagmiddag om 15 uur in de Brabozaal, Nottebohm Wzc, Biartstraat 2

Hertoghe Boekenruilkast

Ook het boekenkastje wordt goed opgemerkt en regelmatig zijn er nieuwe ladingen boeken te vinden.

Heeft u er al een kijkje in genomen?

Het staat aan de Biartstraat 2 (Nottebohm Wzc) onder het afdakje bij de liftingang.

Neem gerust een boek of doneer er de boeken die je zelf niet meer nodig hebt.

Heeft u burens die nog niet op de hoogte zijn van onze activiteiten?

Nodig hen gerust uit.

Zij kunnen zich ook inschrijven voor onze mailings via buurtkringhertoghe@gmail.com.

Voor het Kernteam, Inge Melis

Fotohoekje

Hieronder vind je de foto's genomen tijdens de voorgaande activiteiten

- nieuwjaarsreceptie
- koffie Hertoghe
- concert Cord'e fori
- novemberlezing "de Tijd"
- handwerkclub schenkt een mooi bedrag aan Kamiano
- winterfeest

Geschiedenis van de wijk

In oktober vorig jaar heb ik een persconferentie bijgewoond in Brussel met als thema BRUSSEL, ART NOUVEAUARCHITECTUUR 130 JAAR . Het wordt een heel interessant programma met de mogelijkheid om prachtige art nouveau interieurs te bezoeken. De initiatiefnemers willen de herdenking doortrekken naar gans België. Bij mij ging er een belletje rinkelen dat we in Antwerpen mogen spreken van 125 jaar art nouveau architectuur. Van de grote Brusselse figuren zoals Victor Horta, Paul Hankar en de Antwerpenaar Henry Van de Velde zijn er realisaties te vinden in onze Scheldestad. Sommige bestaan nog, andere zijn afgebroken. Hierover ga ik niet verder uitweiden. Het is de bedoeling om in 2023 een boek te publiceren met de belangrijkste art nouveau realisaties. Een twintigtal architecten en interieurdecorateurs hebben deze stijl gebruikt in hun architectuur. 1898 is voor Antwerpen een belangrijke datum waarbij verschillende art nouveau woningen zijn gebouwd. Volgende architecten zijn hiervan de voortrekkers geweest : Alexis Van Mechelen met de Amerikalei 193, Jos Bascourt met het huis 'Boreas' in de Transvaalstraat en architect E. Stordiau met de Generaal Van Merlenstraat.

En in de omgeving Hertoghe

Wanneer je de uitgang neemt van het woonzorgcentrum Nottebohm (gebouw ontworpen door Jos Bascourt in 1900) heb je een prachtig zicht op vier burgershuizen in de Biartstraat. Het zijn de huisnummers 13, 15,17 en 19. De rechtse drie hebben kenmerken van de art nouveaustijl en nr. 15 heeft nog zijn originele art nouveauvoordeur. Links om de hoek in de Karel Oomsstraat de nrs 67, 65 en 63 en dan nog eens links de Desguinlei in met huisnrs 82, 80, 78, 76 en het groepje 70, 68, 66 en verder achter de knik de nrs. 58, 56, 54,

52. Allen zijn ze gebouwd in 1910-1911.

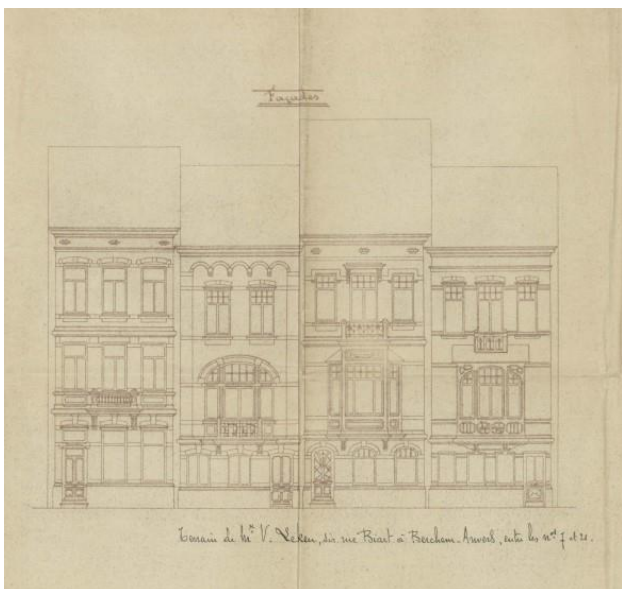
Wanneer je deze huizengroepen bekijkt, merk je dat de architectuurstijl van één architectenbureau zou moeten zijn.

Biartstraat 13, 15, 17 en 19

Voordeur in art nouveau , Biartstraat 15

*Bouwaanvraag Biartstraat 13, 15, 17 en 19
Felixarchief 956#5374*

*Karel Oomsstraat 63, 65 en 67 en Hof van Biart,
gesplitst in twee eigendommen. (foto van 1952)
en Desguinlei nr 82 en 80*

*Desguinlei nrs 70,68 en 66 in silezische baksteen.
Kleur geel met rood.*

Houten art nouveauballustrade nr 70

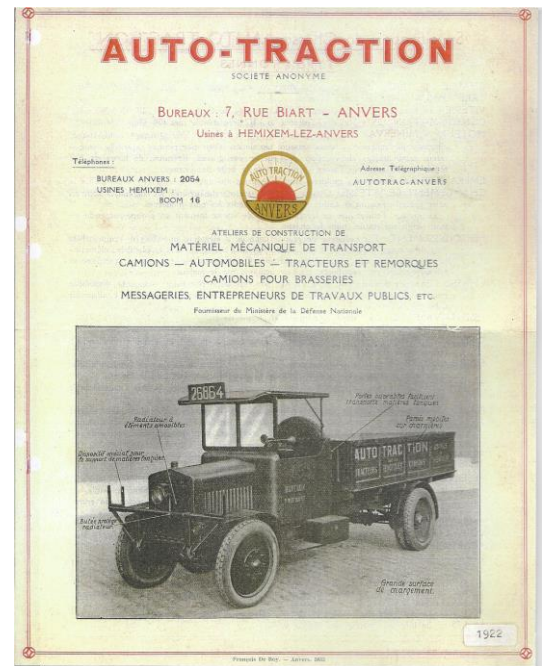
Eerst een beetje voorgeschiedenis

Het hierboven beschreven huizenblok en ook het domein Nottebohm zijn aangelegd in het vroegere landgoed van het kasteeltje Biart dat nog gedeeltelijk bestaat in de Karel Oomsstraat nr. 69. Dit domein liep tot aan de Generaal Lemanstraat en was 3,5 ha groot. In 1875 zijn hierin de Biartstraat en de Bronstraat (tot 1912, Somersstraat) getrokken. U kunt het al raden. De waarde van de gronden binnen de Brialmontomwalling waren sterk in waarde gestegen. Wonen, industrie, een ziekenhuis, manèges en veel cafés waren de vooruitgang. In 1898 wordt de eerste vestiging van de latere autofabriek van Minervafabriek op de hoek van de Biartstraat gebouwd (nu Albert Heyn). Een groot gedeelte van het domein van de familie Biart komt in 1881 in handen van een zekere Charles De Volder. Hij splitst in 1884 het kasteeltje Biart in twee gedeelten. De hoek met de Desguinlei wordt café in de Graaf van Vlaanderen en later café Wezenberg. In 1960 wordt dit gedeelte afgebroken voor het huidige hoekhuis. In 1907 wordt een groot gedeelte van het oude gebied weer verkocht aan een Majoor van het 5de linie-regiment en oud koloniaal in Belgisch Kongo, Victor Lekeu. In 1910 vraagt de heer Lekeu aan architect Georges Matthyssens om van het kasteeltje van Biart terug één woonhuis te maken. Dit plan is echter niet doorgegaan wel een aantal verbouwingen in het interieur. Hij laat ook in het bouwblok Biartstraat, Karel Oomsstraat en Desguinlei, 17 burgershuizen bouwen voor verhuur en naast het kasteeltje een chauffeurswoning ook door Georges Matthyssens. Het zijn de huizengroepen die in vorige alinea zijn aangehaald.

Mogelijk is het vroegere art nouveaugebouw met doorgang en magazijnen in de Biartstraat nr. 7 ook voor Lekeu gebouwd. Het is echter afgebroken. Al de eigendommen van mijnheer Lekeu worden verkocht op een openbare verkoping op 21 september 1921. In de Biartstraat nr 7 wordt het bureel van Auto-Traction ingericht. Of ze ook eigenaar waren heb ik niet kunnen nagaan in het Felixarchief door de cyberaanval op de Antwerpse stadsdiensten. De ateliers zelf waren in Hemiksem gevestigd. Auto Traction werd in 1920 opgericht als een aparte NV met financiële steun van enkele directieleden van Minerva. De firma produceerde 'tractors' en aanhangers onder licentie van Chenard Walker en de motors kwamen van Minerva. De vennootschap werd in 1925 opgeslorpt door Minerva Motors. Het gebouw in de Biartstraat nr. 7 heeft daarna verschillende bestemmingen gehad.

Biartstraat in 1952 met pand nr 7

reclame voor Auto-Traction

Wie is architect Georges Matthyssens.

Een foto hebben we van hem nog niet gevonden, wel zijn mooie handtekening op de gevel van de Jezusstraat nr. 16-18A waar ook het kantoor was van de maatschappij L'Epargne Immobilière, waarvan hij afgevaardigd bestuurder-directeur was. Hij heeft tal van burgershuizen ontworpen in Antwerpen, Berchem, Mortsels en Borgerhout. En een mouterij in Mechelen.

Hij was de zoon van de bekende arts en politicus Franciscus Johannes Matthyssens (° Antwerpen 22 december 1811 - + Antwerpen 19 mei 1870) en Maria-Anna-Christina Van Lamoen. Hij had vijf broers en één zus. Georges werd geboren te Antwerpen op 27 januari 1855 en overleed op 17 december 1921 op Schotenhof (Schoten). Wanneer ik mijn collega Marcel Windey meer familiegegevens vroeg over Georges, kwam hij met de mededeling dat er over de echtgenote wel interessante informatie te vinden is. Haar bespreken we verder in dit artikel. Georges was gehuwd op 30 augustus 1881 te Antwerpen met de componiste Maria Schewyck (° Antwerpen 20 april 1861 - + Kingston-Hampton (GB) op 31 juli 1916). Voor zover ik heb kunnen nagaan hadden ze één dochter. Georges Matthyssens was lid sinds 1881 van de Kon. Bouwmaatschappij (KMBA) te Antwerpen en ook lid van de Koninklijke Maatschappij van de Antwerpse Bouwmeesters. Zijn opleiding zal hij genoten hebben op de Antwerpse Academie. Dit moet nog verder onderzocht worden en ook wie zijn klasgenoten waren. Hij is alleszins opgegroeid in een intellectueel en muzikaal milieu.

handtekening van G. Matthyssens op de gevel van Jezusstraat nr 16

portret van Maria Schewyck (collectie Letterenhuis)

Franciscus Johannes Matthyssens

Zijn vader, Franciscus Johannes had in Parijs natuurwetenschappen gestudeerd en deed in 1833 zijn examens voor dokter in Gent. Hij vestigde zich in Antwerpen in de Lange Nieuwstraat nr. 3 (hoogstwaarschijnlijk op het Sint-Niklaaspleintje), werd een gewaardeerd gemeenteraadslid en was actief in de Vlaamsgezinde kring rond Hendrik Conscience. In 1845 is hij kandidaat bij de eerste zelfstandige flamingantische verkiezingslijst in Antwerpen. Hij zat in de commissie van openbare werken op het moment dat de plannen op tafel werden gelegd voor de vergroting van Antwerpen of beter gezegd het afbreken van de Spaanse Vesten en de Zuidercitadel. Waar hij groot voorstander van was. Alsook was hij medestichter van het Antwerps geneeskundig genootschap en de Hogere Handelsschool waar hij professor geschiedenis van de handelsproducten was. In zijn klaslokaal had hij

tentoonstellingskasten van koloniale waren. Het is de basis van het latere museum van koloniale waren in de Vrièrestraat. Hij ijvert ook voor de bouw van een Nederlandse Schouwburg in Antwerpen en is voorzitter geweest van de rederijderskamer de Olijftak. Hij heeft verschillende wetenschappelijke werken vertaald in het Nederlands. We hebben deze gegevens kunnen terugvinden in het tijdschrift 'De Vlaamsche School' van 1870. Heel interessant tijdschrift dat te raadplegen is op internet. In een nummer van 1866 wordt zelfs een afbeelding van hem gepubliceerd. Op zijn begrafenis waren heel wat prominenten aanwezig waaronder Hendrik Conscience. Het was een stoet van dertig koetsen tussen de Sint-Jozefkerk en de begraafplaats van Sint-Willibrordus.

Maria Schewyck of Maria Matthyssens.

Zij is de echtgenote van architect Georges Matthyssens. Vanaf haar huwelijk gebruikt ze de achternaam van haar echtgenoot. Zij was één van de populairste Vlaamse componisten uit het einde van de 19de, begin 20ste eeuw. Jan De Wilde en Hannah Aelvoet hebben een uitgebreid artikel over haar muziekleven geschreven. Je kan het raadplegen op internet op de website van Studiecentrum Vlaamse Muziek (SVM). Het volledig artikel overnemen zou ons te ver leiden. We onthouden wel dat ze een muzikale opleiding heeft gekregen bij Jan Blockx, Emile Ergo, Emile Wambach en Flor Alpaerts. Veel van haar composities werden gezongen op liedavonden. In 1909 werd het liedje 'Schoentje lap' op tekst van Ernest De Weert gehonoreerd als eerste prijs in de liedwedstrijd van de Stad Antwerpen. De partituur was een groot succes in de muziekwinkels en de beiaard van de kathedraal speelde de melodie om het uur. Onze burens in de Haantjeslei, stokerij F.X. de Beukelaer brachten een postkaart uit met op één zijde een schoenmaker en de andere zijde het lied en een reclame van Elixir d'Anvers natuurlijk. Een ander lied dat nog lang gezongen is op tekst van Lambrecht Lambrechts is 'Omdat ik Vlaming ben'. Zij componeerde ook enkele orkestwerken. In de liedbundel 'Choses d'âme' bundelde Maria Matthyssens liederen op gedichten van Gustave De Graef (1852-1932). Bekende Antwerpse kunstenaars zorgden voor de illustraties van deze uitgave. Met het uitbreken van WO1 vlucht de familie Georges Matthyssens naar Engeland. In London werd haar laatste werk uitgevoerd 'Jamais' op tekst van de Belgische volksvertegenwoordiger Antoine Borboux. Haar overlijden in 1916 is mysterieus. Ofwel door ziekte of bezweken na een overval. Georges Matthyssens komt als weduwnaar terug naar België.

prent uitgegeven door F.X. de Beukelaer
'Schoentje Lap'

Het oeuvre van architect Georges Matthyssens.

Er was in Antwerpen nog een tweede architect Matthyssens, Franciscus, geboren op 21 januari 1872 te Antwerpen en geen familie van Georges voor zover we hebben kunnen nagaan. Ook het boekje 'Bijdrage tot de geschiedenis van de Lei' een uitgave van 1933 is geschreven door een zekere Frans Matthyssens. Of dit de tweede architect is, hebben we niet kunnen achterhalen.

We kunnen niet alle bouwwerken en ontwerpen van Georges Matthyssens bespreken, maar er zijn toch een paar opmerkelijke ontwerpen of opdrachtgevers.

De eerste ontwerpen van Georges Matthysens zijn classicistisch of in neo-vlaamse renaissancestijl. Voornamelijk te vinden vanaf 1880 op het Antwerpse Zuid. Eén van zijn eerste gekende bouwprojecten is in opdracht van zijn moeder, weduwe Matthysens – Van Lamoen.

Het is een meergezinswoning op de Vlaamsekaai nr. 32 in neo-Vlaamse renaissance. De gevel is rijkelijk versierd met natuursteen. Matthysens gaat hier reeds zijn naam laten beitelen op de gevel, alsook de steenhouwer 'Fr. Biron Tailleur de Pierres Berchem Anvers'. Matthysens zal nog 6 andere panden bouwen op de Vlaamsekaai.

Reeds in 1881 bouwt hij als 25-jarige een statige bouwmeesterswoning in de Sint-Jozefstraat nr. 13. Boven de voordeur komt een schild met passer. Hij laat duidelijk merken aan de voorbijganger dat hier een architect woont. Ook een meer dan levensgrote Hercules in leeuwenhuid siert de gevel. In de tuin bouwt hij in 1900 nog een galerij die verbinding geeft met een 'cabinet de travail'.

*Bouwmeesterswoning in de Sint- Jozefstraat
nr. 13*

In 1885 krijgt hij een opdracht voor een kantoorgebouw, conciërgewoning, stallingen en opslagplaatsen op een groot stuk bouwgrond in de Schaliënstraat – Namenstraat op het Zuid. De opdrachtgever is Franz Hüger (1827-

1899). Een scheepsmakelaar en oorspronkelijk uitbater van de Antwerpse paardentram en van rederij Flandria. Franz Hüger is in de belangstelling gekomen door de bouw van zijn indrukwekkend kasteel in Grobbendonk. In de volksmond 'den Huger' genoemd. Dit kasteel dat nog altijd bestaat als ruïne is ontworpen door de gebroeders Ernest en Eugeen Dieltiens tussen 1880- 1890. De mooie grafkapel van Franz Hüger is te vinden op het kerkhof van Berchem. De dochter Maria Hüger huwt in 1874 met Louis Edward Oedenkoven. Hij is de zoon van de burgemeester van Borgerhout Henri Oedenkoven (1823-1971) gehuwd met Sophie de Roubaix (1822-1912). De familie Oedenkoven was bekend van de kaarsenfabriek 'Den Bougie' in Borgerhout. De aanverwanten John Andreae – de Roubaix Maria hadden een kasteeltje in de Karel Oomsstraat tussen Von der Becke-Marsily en Fuchs -Conard (later kasteel Karel Ooms). Het werd in 1927 onteigend voor de aanleg van de Jan Van Rijswijcklaan. Ongeveer te situeren aan het appartementsgebouw hoek Karel Oomsstraat- Jan Van Rijswijcklaan. Louis Edward Oedenkoven kreeg in 1902 een prachtige grafkapel op het kerkhof van Berchem waar ook zijn vrouw Maria Hüger is bijgezet in 1940. Tijdens WOII werd de kapel als doorgangstation gebruikt voor weerstanders. Jammer genoeg is deze kapel ook afgebroken in de jaren negentig.

Kasteel Hüger in Grobbendonk

Kasteeltje Andrae-de Roubaix in de Karel Oomsstraat. Net voor de afbraak in 1927.

Bouwen voor de elite

Een van zijn grootste herenhuizen die architect Georges Matthyssens ontworpen heeft in 1889 is een woning voor Georges Castelot en Alice, Natalia Schmitz op de Belgiëlei nr. 34. In 1984 had ik nog het geluk het prachtige herenhuis te bezoeken en heb ik ook een foto van de gesigeneerde voorgevel kunnen nemen. Hierop bevonden zich kariatiden die gebeeldhouwd waren door Alfons Van Beurden. Het gebouw is afgebroken na veel protest eind de jaren tachtig voor een nieuwe provinciale zetel van het Rode Kruis. Het was een periode dat zelfs de Bourlaschouwburg en het Centraal Station op de lijst stonden voor afbraak. Ook in de buurt van Domein Hertoghe en Koning Albertpark zijn verschillende herenhuizen en kasteeltjes moeten sneuvelen in die periode. Daar gaan we het in een latere rubriek nog eens over hebben. De vader van Georges Castelot had een suikerfabriek in Lier en Antwerpen. Georges start een kandijfabriek in Roosendaal. De suikerhoek van Nederland genoemd. Er waren in de omgeving meer dan 20 suikerfabrieken. Voornamelijk opgericht door Belgische investeerders. Georges Castelot is overleden te Brussel in 1900. De volgende eigenaar is Graaf Louis de Brouhoven de Bergeyck (1871- 1938). Gehuwd met Marie Louise Moretus -Plantin (1873- 1926). Zij hadden 13 kinderen, waarvan de oudste René gesneuveld is in 1918. De graaf is ook 4 maanden gouverneur geweest van de Provincie Antwerpen (1907-1908). Hij heeft zijn ontslag gegeven om zijn vader te kunnen opvolgen als volksvertegenwoordiger. De familie had als buitenverblijf het nog bestaande kasteel Vrieselhof in Oelegem. Nu Provinciaal domein. In 1928 huwt hij met Alix de Roest d'Alkemade. In de portrettengalerij van het Provinciehuis kan je zijn afbeelding zien. Momenteel is er een tentoonstelling 'Portretten uit de provinciale collectie' Tot 10 maart 2023. Het portret van huidig gouverneur Cathy Berx, geschilderd door Naima Aouni, is te bewonderen vanaf februari.

Nog even naar de familie Castelot. In 1906 huwt de dochter van Georges Castelot- Schmitz. (Gabrielle Celine Alice Castelot, dichteres) met Paul Storms, koopman in hout. Hij is de zoon van Raymond Storms en Fontaine Paulina van de Rue de la Pépinière nr. 18 (nu Koningin Elisabethlei) en was Président van de Soc. Royale d' Harmonie.

Bij het uitbreken van WO1 vlucht Gabrielle Castelot met de twee kinderen naar Frankrijk. De twee kinderen geboren in de Lange Lozanastraat nr. 262 zullen in Frankrijk een belangrijke carrière uitbouwen. Ze gebruiken echter de achternaam van hun moeder als pseudoniem. De ouders leefden gescheiden. André Castelot wordt een bekend historicus en Jacques een acteur. Over de familie Castelot is heel wat te lezen op internet. Boeiende familiegeschiedenis.

Herenhuis gebouwd in 1889, Castelot- Schmitz op de Belgiëlei nr. 34 (foto 1984)

Beïnvloed door de art nouveau

Het is pas vanaf 1902 dat we bij Georges Matthysens een architectuur krijgen in eclectische stijl met Moorse invloeden. Dit geldt voor de woning van de Amerikalei nr. 203. In de Korte Leemstraat nr 10 bouwt hij een burgerhuis in 1906 in art nouveaustijl. De gevel is opgebouwd met silezische bakken en blauw geglazuurde baksteen. De naam verwijst naar fijne witbakkende klei uit Silezië. De architect of bouwheer had de keuze uit witte, lichtgele, gele en rode bakstenen. Georges Matthysens zal deze verschillende kleuren toepassen in de woningen van het bouwblok van de Biartstraat. Op deze manier werd er meer kleur in het straatbeeld gebracht. In 1906 bouwt hij voor zichzelf een nieuwe woning in de Korte Leemstraat nr 12 in neoclassicistische stijl. Achter zijn vorige woning in de Sint -Jozefstraat. De beaux-artsstijl wint ook terug belangstelling en is ook erg geliefd bij de betere burgerij. De statige woning Arthur Goemaerelei nr. 50 is daar een goed voorbeeld van. Ontworpen in 1913 door Georges Matthysens. Voor deze architectuur heb je wel de dure natuurstenen voorgevel nodig met veel sculptuurwerk. De Korte Leemstraat is voor mij de start geweest in het onderzoek naar de familie Biart. Op nr. 2 woonde Geo. Biart. In 1983 heb ik hem een bezoek kunnen brengen en heeft hij mij de stamboom en de verdere contactgegevens van de familieleden bezorgd, waaronder de heer Guy Biart die het familiearchief bewaard. In een latere rubriek gaan we u nog heel wat interessante informatie kunnen bezorgen over deze familie en Antwerpen.

Art nouveauwoning in de Korte Leemstraat nr 10 met links G. Matthyssens tweede bouwmeesterswoning.

Woning Arthur Goemaerelei nr. 50

Een grafmonument voor een wetenschapper

Georges Matthyssens heeft niet alleen huizen ontworpen maar ook met zekerheid één grafzerk die ook gesigneerd is met zijn naam. Het betreft de bekende ingenieur- wetenschapper François Van Rysselberghe. (°Gent 1846- + Antwerpen 1893) broer van de bekende kunstschilder Theo Van Rysselberghe en de architecten Octave en Charles Van Rysselberghe. François was doctor in de wetenschappen en verbonden als meteoroloog bij de Koninklijke Sterrenwacht te Ukkel. Hij heeft een belangrijke stap gezet in de ontwikkeling van de telegrafie en telefonie. Op de Wereldtentoonstelling van 1885 in Antwerpen konden bezoekers via het 'systeem Van Rysselberghe' een concert beluisteren dat gelijktijdig werd uitgevoerd in Brussel. Hij gaat zich ook toeleggen op de ontwikkeling van elektriciteit. Zo krijgt hij een concessie voor een elektriciteitsmaatschappij in Antwerpen. Hij komt in 1892 in Antwerpen wonen met zijn gezin en overlijdt er op 46-jarige leeftijd. Van de hand van zijn broer Theo is een mooi familieportret bekend van de weduwe met de kinderen. Zijn zoon Max was ook ingenieur en gaat in 1897 mee aan boord van de RV Belgica voor de Belgische Antarctische Expeditie onder leiding van Adrien de Gerlache. Het is dankzij de uitvindingen op het schip van Max, dat de bemanning de expeditie overleefd heeft en ook is kunnen terugkomen. Boeiend verhaal op Wikipedia over Max Van Rysselberghe.

Het grafmonument van François Van Rysselberghe dat Georges Matthyssens heeft ontworpen is te zien op het kerkhof Schoonselhof (perk Y, rij 19).

Het "systeem Van Rysselberghe",
gedemonstreerd tijdens de
[Wereldtentoonstelling van 1885](#) in Antwerpen.
Bezoekers konden via telefonie een concert
beluisteren dat tezelfdertijd in Brussel werd
uitgevoerd.

Handels- en kantoorgebouw in art-nouveaustijl.

Georges Matthysens krijgt op de Meir in Antwerpen twee belangrijke opdrachten. Voor de heer G. Wynen een handels-en kantoorgebouw met tentoonstellingszaal op de Meir 47. Dit gebouw is opgericht in 1910 in beaux-artsstijl. Later komt hier veilinghuis Campo. Imposanter is het hoekgebouw met de Lange Klarenstraat uit 1913 in florale art-nouveaustijl. Uitzonderlijk is het smeedwerk. Verschillende internationale invloeden zijn terug te vinden in dit smeedwerk. Zo wel de art nouveau van de Ecole de Nancy als de Duitse of Weense art nouveau of jugendstil. Het winkelinterieur was beschermd maar is in 2001 leeggehaald. Onbegrijpelijk dat zo'n meesterwerk met zo weinig respect wordt behandeld. De opdrachtgever van dit gebouw was de bouw- en vastgoedmaatschappij L'Epargne Immobilière waarvan G. Matthysens afgevaardigd beheerder-directeur was. Het ontwerp van dit gebouw is een uitzondering in het oeuvre van de architect. Is het eerder een ontwerp van een architect van zijn kantoor in de Jezusstraat? Een vergelijking van de handschriften op de bouwaanvragen van verschillende gebouwen die ontworpen zijn door het kantoor Matthysens kan misschien uitsluitsel geven.

Hoekgebouw Meir-lange Klarenstraat in art nouveau

detail zijingang

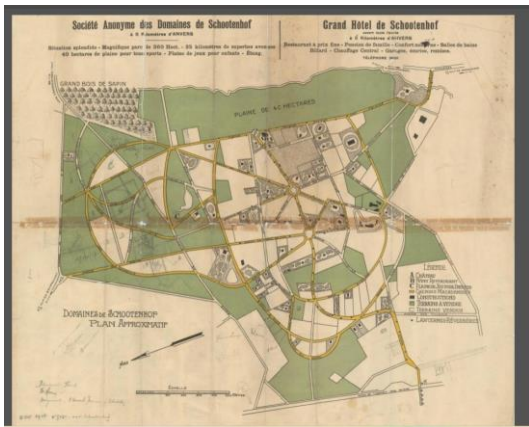
Schotenhof

In een aankondiging van het Handelsblad lezen we dat architect Georges Matthysens overleden is op 17 december op het Schotenhof en begraven op het Schoonselhof.

De verkaveling Schotenhof is ontstaan in 1904 en Koningshof in 1926. Het was de bedoeling van enkele Antwerpse kooplieden om gronden te verkopen voor buitenverblijven. Een groot hotel-restaurant moest het centrum worden voor ontmoeting en vermaak. Op zomerse dagen kwamen de gegoede Antwerpenaren met koets, auto of tram naar Schotenhof. De toegangsdraven werden bewaakt en alleen deftig geklede mensen kregen toegang. Mannen moesten een hoed en das dragen.

De villa's die op Schotenhof werden gebouwd, waren voornamelijk buitenverblijven. Sylvain De Jong, oprichter van de Minerva autofabriek en woonachtig op de Van Putlei koopt in 1910 de indrukwekkende villa 'Beau - Sejour' aan het rondpunt van de huidige Alfons Servaislei. Architecten Jos Bascourt, Frans Van Dijck en vele anderen bouwen er villa's of een cottage. Op de Beeldbank van de gemeente Schoten zijn er prachtige afbeeldingen te vinden. En volgens deze beeldbank zou architect Matthysens de villa 'Ten Velde' op de Alfons Servaislei nr. 52 gebouwd hebben. In 1908 huwt de dochter van G. Matthysens. Op de uitnodiging staat 'Schootenhof'. Volgens de dienst bevolking van de gemeente Schoten is Georges Matthysens overleden in de huidige Eduard Belpairelei nr. 5 in 1921. De villa bestaat nog. Hij was er niet ingeschreven. De oude benaming van de straat was Bosduifweg. Hier staat de villa 'Les Ramiers' (bosduif). In een boekje over landelijke architectuur van 1907 staat er een foto van 'Les Ramiers' en vermelding architect Matthysens. Alleen is de foto niet juist. De afbeelding is villa 'Ten Velde'. Mogelijk heeft G. Matthysens nog meer villa's gebouwd op Schotenhof. Grondiger onderzoek kan hier uitsluitsel over geven.

Over het interessante kantoor Georges Matthysens en medewerkers is nog heel wat onderzoek nodig om een duidelijk beeld te krijgen van hun bouwactiviteiten.

plattegrond Schotenhof

Beau -Séjour

Les Ramiers

Villa Ten Velde

Geraadpleegde bronnen:

- Inventaris bouwkundig erfgoed, Schotenhof, Biartstraat en omgeving, Sint-Jozefstraat, Korte Leemstraat, A. Goemaerelei, architect Georges Matthyssens
 Beeldbank, gemeente Schoten
 Studiecentrum Vlaamse Muziek – componiste Maria Matthyssens, teksten Jan De Wilde, Nieuwsbrief SVM, nr. 36, 2005
 Persblog.be Verhalen uit en over Gent. VOLK- François Van Rysselberghe: de gedreven uitvinder door Beatrijs De Vos
 Archief Letterenhuis Antwerpen.
 Bouwaanvragen Felixarchief, Schoonselhof inventaris
 D. De Vos-Van Kleef, Le Nouvel Anvers, Cité-Jardin, De Nederlandse Boekhandel, Antwerpen, 1907
 Van Abdijdomein tot villapark, Villershof, Schotenhof, Koningshof, door Roland Baetens en Paul Smits, Uitgeverij Pandora, 2003
 Schoonselhof, Een eigentijdse visie op De Antwerpse Necropool, erfgoedcel Antwerpen, 2005
 Van Zomerverblijf tot huis in de rij. Een studie over het Hof van Plaisantie in de Karel Oomsstraat nr 69, Alex Elaut, 1984
 Foto's. Chris Van der Snickt, Letterenhuis, archief A. Elaut, beeldbank erfgoed Vlaanderen
 25 Annees De Vie Anversoise- 1903-1928
 Met dank aan:
 Marcel Windey, Paul Van Mol, Marc Van Acker, Patrick De Meyer, Chris Van der Snickt, Dienst bevolking Schoten, Philippe Huijghebaert, Virginia Bilbao, Quinten Van Kerckhoven en Petra Maclot.

Schoentje lap

Ik zit hier weer vol blijde zorgen
Want ik werk en zing voor haar
Is t' vandaag niet, dan is't morgen
Maar mijn schoentjes moeten klaar
Trouwen wil ik trouwen wil ik
O de liefde maakt mij rap
Nog een gaatje, nog een draadje
Schoentje schoentje schoentje lap

Eerst uw eigen schoentjes maken
Zegt ze lachend : Ik wil een man
Die voor t'vrouwke en de snaken
Eerlijk brood verdienen kan
Trouwen wil ik trouwen wil ik
O de liefde maakt mij rap
Werken wil ik werken wil ik
Schoentje schoentje schoentje lap

Ik zing mijn liedje luid en blijde
Ik maak de schoentjes van mijn bruid
Met een strik van zwarte zijde
En dan is het liedje uit
Trouwen wil ik trouwen wil ik
O de liefde maakt mij rap
Werken wil ik werken wil ik
Schoentje schoentje schoentje lap

Ja eenieder mag het horen
Ik maak de schoentjes voor mijn kroost
Als er kinderen zijn geboren
Werken zal ik onverpoosd
Trouwen wil ik trouwen wil ik
O de liefde maakt mij rap
Werken zal ik werken zal ik
Schoentje schoentje schoentje lap

Source: <https://muzikum.eu/en/vlaamse-volksliederen/schoentje-lap-lyrics>

Aanvullingen of opmerkingen op deze rubriek zijn steeds welkom.

email: Alex.elaut@proximus.be of tel: 0478 311253

© Alex Elaut

Dit zijn uw burens

Virginia Bilbao en Wouter Ghyoot

Biartstraat nummer 15, een huis dat uiteindelijk een groot geheim heeft prijsgegeven.

Twee klinkende namen in een verrassend warm interieur, een interieur dat je omarmt, in een van drie art nouveau burgerwoningen van de hand van architect Georges Matthysens.

Wouter, voor de enige art nouveau voordeur.

De huizen zijn gebouwd in 1911. De vorige eigenaars woonden er van 1960 tot 2000. Wie waren de eerste bewoners? We weten het niet.

Een waarschuwing, op de originele rolluiken, voor potentiële frans- en nederlandstalige dieven

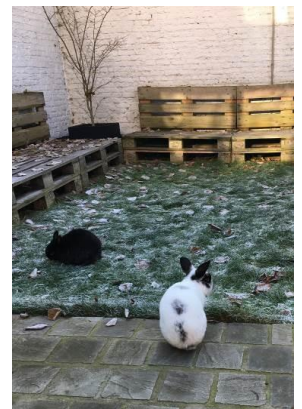
Hoe pas je een woning in 20 jaar aan aan hedendaagse eisen en modern comfort? Het antwoord is langzaam. Vóór de verhuizing in 2001 werd de centrale verwarming geplaatst, het dak, sanitair en electriciteit werden aangepakt.

Sinds die tijd werd er om de twee jaar iets anders onder handen genomen. De ramen van de voor- en achtergevel, de erker.

2008/2009 was de grootste werf, de keuken. Een en ander ging gepaard met tijdelijke grote ongemakken: keuken op zolder, waterafvoer door een buis in de gevel.

In 2015 werd een zolderkamer opgeknapt.

2017, plaatsing van zonnepanelen in de achtergevel.

Lollipop en Smartie hebben alles al 13 jaar over zich heen laten gaan

Door het behouden van originele deuren, niet noodzakelijk op de originele plaats, en originele haltegels, is het interieur een mooi rustgevend geheel.

En toen gebeurde het! Tijdens werken op zolder kwam een sabel te voorschijn, verstopt tussen de balken.

De koperen afwerking maakt het een militaire uitvoering, het handvat is van hardhout. De concensus tot dusver is dat het gaat om een officierssabel van het type Model 1845.

Sabels werden gebruikt door de troepen te paard (cavalerie, rijdende artillerie, ...) en waren zeker in de 19de eeuw niet ceremonieel, maar een effectief wapen.

“1940: het land raakte in oorlog. Militairen van de *Wehrmacht* overspoelden straten en pleinen. Er kwamen nieuwe heersers. Die praatten niet, ze commandeerden. Ze vroegen niet, ze eisten. Eten, vervoer, energie, arbeidskracht, alles. Zij roofden wat ze nodig hadden; ze plunderden.

Ook grondstoffen zochten ze. Hout, ijzer, koper, lood, tin en brons. De mensen moesten van alles inleveren, alles van waarde: tafelzilver, muntgeld, huisraad. Ook maatschappelijke eigendommen gingen eraan, het openbaar kunstbezit. En de bronzen luid- en speeklokken!

Klokken waren zéér in trek. Klokkenbrons bestaat uit koper en tin, daar kon je granaathulzen en munitie van maken, dat gebeurde in twee raffinaderijen in Hamburg.”

Hoe oud is deze sabel? Wat heeft de sabel en zijn eigenaar meegemaakt? Wanneer, waarom, door wie en voor hoe lang is de sabel verborgen geweest? Herinnert u zich dat de vorige eigenaars er in 1960 kwamen wonen?

Wouter, afkomstig van Brugge en Virginia uit Baskenland, hebben elkaar eind negentiger jaren in Gent leren kennen.

Tot slot, opdat wij hen beter leren kennen, de bekende vragen:

Wat ligt er op jullie nachtkastje?

Spaanse romans

Nicci French

Quilty pleasure?

Wouter – melocakes!

Bucket list?

Virginia – Macchu Picchu, 4 dagen lopen

Wouter – eens terugkeren naar Kirkeness, Noorwegen en Lapland, waar hij een half jaar gewoond heeft.

Wist U dat?

Het begon allemaal met een kwartel

Zeg tegen Engelsprekers dat hij of zij “deaf as a quail” is, ze zullen het niet begrijpen. Zo zijn er legio Nederlandse uitdrukkingen, het is tenslotte een rijke taal, die niet te vertalen zijn. ‘Door de mand vallen’ is er nog zo eentje.

Zie hier wat letterlijke vertalingen die grote verbaasdheid en hilariteit opleveren:

You see, now the monkey comes out of the sleeve
De aap komt uit de mouw
I fell with the door in house
Met de deur in huis vallen
Don't believe him, he is taking you by the nose
Hij neemt je bij de neus
Forward with the goat
Vooruit met de geit
I can't tie a rope to it
Kan er geen touw aan vastknopen
I laugh myself a hat
Je een hoedje lachen

Met het onslag van Louis van Gaal als coach van Manchester United moesten we het zonder zijn van Gaalismes doen:

De 3 punten zijn binnen – the three points are inside
We rennen achter de feiten aan – we run behind the facts
In de toekomst kan de club omhoog of omlaag – they can go upstairs or downstairs

Met steeds meer engelse infiltratie in onze taal, het Nederengels, gaan fouten gepaard. Zoals deze reclame folder:

“Beste .....
Onze final sale gaat van start! Creëer nu uw winterlook met onze afgeprijsde highlights.”

Zoveel fouten in één zin. “Final sale”? Gaan ze failliet? Moet je voor highlights niet bij de kapper zijn?

Maar we dwalen af. Terug naar de kwartel.

We associëren slechthorenden met een kwartel, die echter uitstekend hoort! Een verklaring hiervoor is het opmerkelijk gedrag van een kwartel die zich, als er naast hem veel lawaai wordt gemaakt, niet veroert.

Dichter Bredero schreef: ik lokte de dove kwartel met een kwartelfluitje in een dun netje. Dus hij hoort wel? In het Duits betekent doof ‘niet al te snugger’. De uitdrukking zou dus moeten zijn: zo dom als een kwartel.

Slechtzienden zijn zichtbaar in ons straatbeeld, vooral rond de Markgravelei.

Slechthorenden zijn niet zichtbaar. Een van hen gaf met onderstaand gedicht.

M'n oren

Het zijn prachtige oren die ik bezit
Ze staan echt geweldig naast mijn valse gebit.
Ze zijn niet te groot, niet te flapperig, niet te klein
En als brilpootdragers doen ze het echt fijn.

Ik beschik ook over adembenemende mooie lellen,
Met twee speelse gaatjes voor de meest fraaie bellen.
Twee dotten van oren, ik meen't. Perfect!
Nooit pijn aan gehad, er heeft er nooit een gelekt.

M'n kop kan met die dingen gewoon niet completer.
Eén klein probleempje: ze werken voor geen meter
Ik weet niet precies wat eraan schort,
Maar het feit ligt er: ze horen te kort.

Niet ernstig, ik kan er de 100 mee halen,
En twee apparaten kan ik ook wel betalen,
Maar ik zit nu wel met een enorme frustratie,
Van't beperkt zijn in m'n communicatie.

Gesprekken voeren zonder enig verweer,
Zonder vragen, zonder antwoord. Wat zei u ook alweer?
Een schaterlach brengen in plaats van een traan.
Fronsende blikken: weer verkeerd verstaan.

Ze is niet goed snik, een draadje los....
Slechthorend verdorie, dan ben je de klos.
'k heb twee prachtige oren, ze staan me echt geinig.
Maar tot m'n grote verdriet, horen ze veel en veel te weinig.

Nelly Bongers

Cultuur in de wijk

KOPPEN **Portretten uit de provinciale collectie** **Van 14 november 2022 tot 10 maart 2023**

kan je in het provinciehuis portretten en bustes uit de provinciale kunstcollectie bekijken.

In het voorjaar van 2023 wordt het portret van gouverneur Cathy Berx toegevoegd aan de portrettengalerij der gouverneurs. Het schilderij is van de hand van de Antwerpse Naima Aouni. De galerij op verdieping -1 is vrij toegankelijk op werkdagen.

Het nieuwe gouverneursportret vormde een mooie gelegenheid om in de provinciale collectie op zoek te gaan naar uiteenlopende voorstellingen van personen. Deze verzameling 'koppen' presenteren we hier in haar grote diversiteit van genres en technieken.

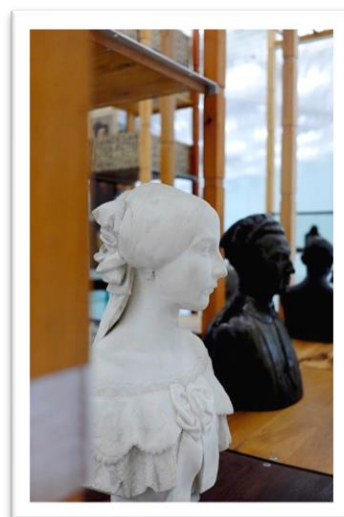
**Provincie
Antwerpen**

Naast een reeks zelfportretten door kunstenaars tonen we afbeeldingen van gekende personen: figuren uit de sport, de politiek, of de culturele wereld, of personen uit de onmiddellijke omgeving van de kunstenaars. Daarnaast zijn er nog de vrije voorstellingen van menselijke hoofden en de personificaties van abstracte begrippen.

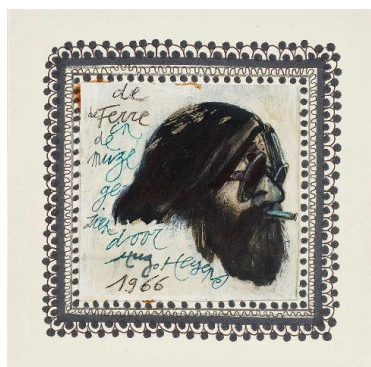
Het Antwerpse Vertrouwenscentrum voor Kindermishandeling stelt voor 'KOPPEN' een sculptuur van Sofie Muller ter beschikking.

Deze presentatie is een vierde interventie in de kunstinstallatie Every Collection Hides Another Collection - een ontwerp van Nico Dockx - waarin de provincie haar kunstcollectie in wisselende opstellingen toont. Je vindt de installatie op verdieping +1 in de publieke zone.

Gratis te bezoeken van 14 november 2022 tot 10 maart 2023, tijdens de openingsuren van het provinciehuis: op werkdagen van 8 tot 18 uur (gesloten van 26 tot en met 30 december).

Erica Chaffart - Bedouin
©provincie Antwerpen / Stany Dederen

Hugo Heyens – 'Ferre Grignard de Ferre in de Muze'
©Stany Dederen

Alice Eckermans
Vrouw met biddend kind
©Stany Dederen

Ernest Denis - Stan Ockers
©Stany Dederen

Sam Dillemans - zelfportret
©Stany Dederen

Schrijf je in op onze mailing en blijf op de hoogte van collectiepresentaties en andere activiteiten rond de kunstcollectie van de provincie Antwerpen. De mailing sturen we ongeveer vier keer per jaar uit.

[JA, IK SCHRIJF ME IN](#)

Met werk van: Jan Danckaert - Ernest Albert - Walter Goossens - Ronald De Preter - Sam Dillemans - Alfons Verheyen - Adriaen Thomasz Key - Viktoria Sorina - Lod De Maeyer - Ernest Slingeneyer - Maria Aldernaght - Jan Cockx - Pieter Rottie - Hippolyte Daeye - Albert Van Dyck - Emile Claus - Jan Van Puijbroeck - Frans De Meyer - Balthazar Bescheij - Jürgen Voordeckers - François Jacobs - Jan Van Beers – Bruneau - Alice Eckermans - Rik Brouwers - Franck Mortelmans - Frank Maieu - Fred Bervoets - Jos Hendrickx - Jean Babbiste Meunier - Julien Van Vlasselaer - Freddy Van Dyck - Serge Vandercam - Louis Le Nain - Koen Broucke - Luc Tuymans - Wilfried Pas - Hugo Heyens - Henri Leys - Walter Brems - Dries Magits - Anne Van Kerckhove - Dries Van den Broeck - Ria Pacquée - Jacques Sonck - Marie-Jo Lafontaine - Filip Tas - Marc Verbruggen - Ernest Denis - Simon Goossens - Willy Kreitz - Ernest Wijnants - Jozef Jaak Ducaju - Gabriël Parentani - Carlos Van Dionant - Alfons Mauquoy - Rik Wouters - Gerard Buckens - Philip Huyghe - May Néama - Gerard Dom - Peter Rogiers - Emil Namur - Erica Chaffart - Patrick Van Hoeydonck - Leona Sels - Wim Tuyls - Wim Ibens – Paul Van Hoeydonck - Coco Gruyaert-Kemper - Sofie Muller - Luk Van Soom - Andràs Beck - Raymond Joly-Clare - François Hornn - Marcel Renard - Mark Macken - Alfred Courtens - Loeki Metz - Edward Deckers - Floris De Cuyper

Love2Arts Gallery

Residentie Hertogenpark, Desguinlei 90, 2018 Antwerpen
0498 30 60 10
Hieronder vindt u de komende concerten.

Love2Arts Gallery
Desguinlei 90 2018 Antwerpen

Zaterdag 28 Januari 2023 om 20 uur
Toegang: 20 €

Chopin Piano Recital

Uram KIM

Reservatie 0498 30 60 10
info@love2arts.com

Love2Arts Gallery
Desguinlei 90 2018 Antwerpen

Zaterdag 11 februari 2023 om 20 uur
Toegang 20 €

Duo Coordonné

Anna Nuytten, zang
Thomas Langlois, luit & theorbe

Terrain Vague

J. Dowland - G.G. Kapsberger
F. Richard - B. Strozzi - F. Caccini - J. Brel

Maximum 80 personen
Reservatie aanbevolen
0498 30 60 10

SORODHA

29

LOVROVIC TUNING 0495774744

Love2Arts Gallery
Desguinlei 90 2018 Antwerpen

Zaterdag 18 februari 2023 om 20 uur
Toegang: 20 €

Trio Recital

Anne Fuhrmann, klarinet
Karin Broeckhove, cello
Jens Vermeiren, klavier

Kodaly - Beethoven - Brahms

Reservatie 0498 30 60 10
Max 60 personen

SORODHA

LOVROVIC TUNING 0495774744

Love2Arts Gallery
Desguinlei 90 2018 Antwerpen

Zaterdag 25 februari 2023 om 20 uur
Toegang: 20 €

Recital

Vera Nebylova, cello
Anastasia Galenina, klavier

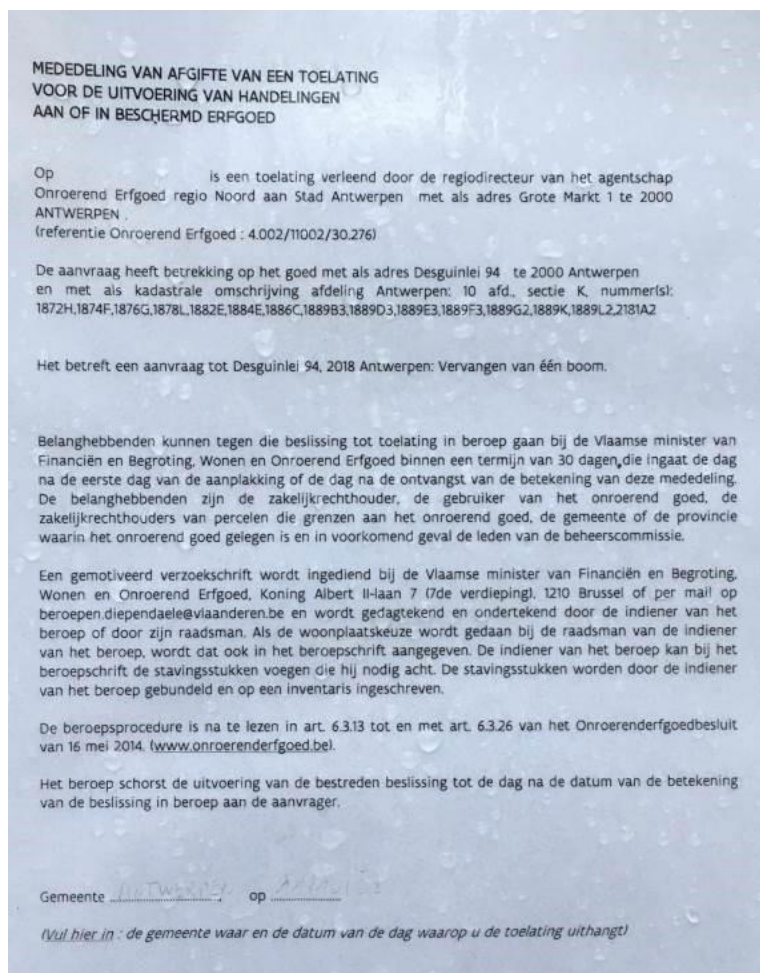
Rachmaninov - Schumann - Shostakovich

Reservatie 0498 30 60 10
Max 60 personen

SORODHA

Domein Hertoghe - het hart van onze buurt

Bureaucratie – kan het nog erger?
Er staat heel wat te lezen op deze boom.

Dode boom, brandhoutboom,
kapotte boom?

Dat is tenminste de conclusie die getrokken kan worden uit de eerste alinea van de tekst. “Aanvraag voor vervangen van één boom”.

Het nummer van het “goed” met adres Desguinlei 94, in de kadastrale omschrijving in afd. 10 sectie K, beslaat een hele regel! Zie boven, 2de alinea.

De rest van de tekst gaat over de procedures die gevolgd moeten worden als de lezer het niet eens is met het vervangen van de boom! Zelfs als je het er niet mee eens zou zijn, zou je de moed verliezen om dit kenbaar te maken.

Alternatieve mededeling:
Deze boom is kapot en wordt gekapt.
Er komt een nieuwe boom voor in de plaats.

Nelly Bongers

Buurtkring Hertoghe is een initiatief van Nottebohm WZC en kon tot stand komen met de ondersteuning van Burgerbegroting District Antwerpen, Koning Boudewijnstichting, steunfonds GZA

